

Notulen AV 20 november 2019 Veenendaal

Middagdeel Unie-ABC

1. Kennismaking met BG Veenendaal

Ds. Arie Verduijn opent de bijeenkomst met gebed.

We zijn te gast bij BG Veenendaal die een jaar geleden als naam 'De Verbinding' koos, mooi ook passend bij deze dag! De slogan van de gemeente is 'Jezus maakt het verschil'. De gemeente probeert de laatste jaren meer aandacht te geven aan aanbidding en gebed. De gemeente startte in 1992 vanuit Ede. Vanuit Veenendaal zijn weer nieuwe gemeente gesticht in Zetten en Tiel en Veenendaal zelf.

Ingeborg Jansen en Gerard van der Schee vertellen over de gebedsestafette die het land doorging voor de verbinding tussen Unie en ABC. 'Gebedsfakkels' werden doorgegeven van de ene gemeente aan de andere – deels liep dat goed, deels aarzelend.

2. Intro middagvergadering

Ds. Arno van Engelenburg en Harm Jut leiden het middagdeel van deze dag in. We beginnen met kennismaking in de tafelgroepen. We delen mooie momenten uit onze gemeente met elkaar.

3. Toespraak Teun van der Leer – Eenheid, wat mag het kosten?

De toespraak is opgenomen in bijlage 1, onderaan deze notulen.

We nemen afscheid van Teun van der Leer als rector van het seminarium. Joeke van der Mei (voorzitter Unieraad) spreekt hem toe. In augustus heeft Teun, die wel werkzaam blijft als docent, het rectoraat neergelegd. Hij leverde in een onrustige tijd een belangrijke bijdrage aan een nieuwe start van de opleiding, mede daardoor gaat het nu bijzonder goed. Teun hoopt de komende tijd zijn promotieonderzoek af te ronden en daarna voorganger te worden van de CAMA gemeente in Woerden. Als cadeau voor Teun en voor alle aanwezigen is het boekje *Heer, leer ons bidden* uitgegeven met drie van zijn lezingen (waaronder de toespraak gehouden tijdens deze ledenvergadering). Het is ook gratis te downloaden op www.baptisten.nl/boekafscheidteun

4. Groepstijd: plant een kerk

We bespreken welke speerpunten we zouden kiezen als je in een nieuwe plaats een gemeente zou stichten met een budget van €1000.

5. Nieuw deel Baptisticareeks

Marijn Vlasblom geeft een stand van zaken van het Baptistenseminarium, dat een zogenaamde 'kopstudie' van een theologische opleiding verzorgt. Er zijn momenteel 53 studenten, deels hbo en deels universitair. Daarnaast volgen 45 studenten de sprekersroute en zijn 14 mensen bezig met een promotieonderzoek. Daniël Drost promoveerde op 12 november jl.

Br. Wout Huizing presenteert deel 14 van de Baptisticareeks: *Onder de oppervlakte* door Marco de Vos, over een narratieve lezing van het Oude Testament.

Er is een videoboodschap vanuit Roemenië, waar voorgangers Maurits Luth en Fritz Kaiser lesgeven aan de Gypsy Smith School, een theologische opleiding voor Roma-voorgangers.

6. Perspectiefnotitie Unie-ABC

Harm Jut interviewt Piet Overduin, voorzitter van de *Commissie van Eenheid*. Piet vertelt dat hij is gevraagd mede vanwege zijn ervaring met fusies in organisaties. Fusie klinkt in dit verband echter te zakelijk, we streven naar herstel van eenheid, vandaar dat de naam van de commissie is aangepast.

De kern van de notitie is: hoe gaan we landelijk 20.000 baptisten een gevoel van verbondenheid geven, terwijl we ook de lokale autonomie willen bewaren? Als lokaal leidend is, moet daar de meeste energie naartoe gaan. Elke gemeente moet op eigen wijze passend in de eigen context missionaire activiteiten kunnen ontplooiën, dat willen we landelijk faciliteren, en daartoe inspireren. Van daaruit kijken we hoe de landelijke organisatie er straks uit moet zien. De commissie van eenheid bestaat verder uit Albrecht Boerrigter, Jurgen Lindenhols, Joeke van der Mei, Geertje Plug en Richard Santing.

We bespreken de perspectiefnotitie. Opmerkingen over 'punten en komma's' bespreken we vandaag niet, die mogen worden gemaïld naar de commissie en worden in het voorjaar in regiobijeenkomsten besproken. Vandaag is de vraag: zitten we op de juiste koers? De notitie is dus nog 'onder constructie'.

We bespreken in groepjes de volgende vragen:

1. Hoe ga je om met de eenheid en verscheidenheid in een nieuw kerkverband?

Arjan Zantinge vertelt hoe Stadskerk Groningen daarmee omgaat. Bouwen aan een gezonde cultuur is een kwestie van lange adem. Uitgangspunten: het draait om Jezus, daarin zijn we één, maar het is een illusie om over andere onderwerpen allemaal hetzelfde te denken. Gemaakte afspraken: we zeggen niet tegen elkaar 'dat is onbijbels'; we luisteren eerst, om elkaar te kunnen begrijpen; zorgen en vragen mag je uiten, maar doe het vriendelijk.

2. Welke van de zeven genoemde waarden springt er voor jou uit?

Albrecht Boerrigter vertelt dat hij de waarden in de perspectiefnotitie besprak met een groepje jongere mensen. Zij gaven aan: zoek geen verbinding op organisatie, maar op inhoud, op waarden en op dat wat ons één maakt.

3. Welke vragen over de nieuwe organisatie blijven er liggen?

Joeke van de Mei benadrukt dat we elkaar al heel goed hebben leren kennen, dat we al veel samenwerken en dat er daardoor vertrouwen is om een aantal zaken pas na het samengaan af te spreken. Wat moet er beslist nu al afgesproken worden, en wat kan later nog wel?

Enkele groepjes noemen hun vragen, o.a.:

- Welke Bijbelopvatting heeft het nieuwe kerkgenootschap?
- Welke ethische standpunten nemen we in, waarom wordt de discussie daarover telkens vooruitgeschoven? (Richard Santing antwoordt hierop dat de adviesnotities van de ABC niet opeens van tafel zijn)
- Wat is precies onze identiteit, o.a. ten aanzien van doop en lidmaatschap, het gesprek daarover is onzorgvuldig geweest. (Joeke van der Mei antwoordt dat de UR de opvatting niet deelt dat dit onderwerp onzorgvuldig besproken is: er is onderzoek gedaan door een werkgroep, uitvoerig verslag gedaan, er waren regionale gespreksavonden over, op basis daarvan is het voorstel aangepast.)
- Worden er evaluatiemomenten ingebouwd?
- Wat is de positie van de geloofsbelijdenis?
- Wat is de functie van het bestuur als een gemeente uit de pas loopt?
- Hoe geven we invulling aan 'vrijheid en verantwoordelijkheid', dat is hard werken.

Een grote meerderheid van de aanwezigen (2 tegenstemmen) geeft met handopsteken aan vertrouwen te hebben in het proces zoals dat tot nu toe is verlopen.

Dandy Lai, pastor van de Chinese gemeente in Amsterdam, 13 jaar geleden aangesloten bij CAMA, vertelt dat ze toen hun naam veranderden in 'Bron van genade'. Later sloot CAMA zich aan bij de Vrije Baptistengemeenten. Toen mochten we kiezen tussen het CAMA logo en ABC logo. Wij kozen voor het CAMA logo, omdat daarin Christus heel erg centraal staat. Mijn hoop voor de gemeente is dat we samen voor de grote opdracht van Jezus mogen gaan.

Avonddeel – vergadering Unie

Aanwezig: 95 afgevaardigden uit 41 gemeenten.

Joeke van der Mei opent de vergadering met gebed en stelt Gea Nijland-Boonstra voor als voorzitter van de vergadering.

1. Jaarstukken 2018

Het jaarverslag en de jaarrekening van 2018 worden unaniem aangenomen.

2. Doop en lidmaatschap

Door BG Arnhem Ontmoeting is een motie ingediend, deze wordt door 10 afgevaardigden gesteund: *De Algemene vergadering, bijeen op 20 november 2019 te Veenendaal, kennisnemend van het voorstel "Doop en Lidmaatschap", acht het gewenst en verzoekt de Unieraad:*

- *Stel in aansluiting op de 4e optie die de werkgroep Doop en Lidmaatschap in haar rapportage heeft opgenomen, een uitgebreide inventarisatie op van de gangbare praktijk en het beleid inzake Doop en Lidmaatschap bij alle Unie-ABC gemeenten;*
- *Stel op basis van de uitkomsten hiervan een bandbreedte vast waarmee de Unie-ABC gemeenten hun beleid en praktijk met betrekking tot Doop en Lidmaatschap vorm kunnen geven;*
- *Neem voor situaties waarin als gevolg van fysieke of medische beperkingen doop door onderdompeling niet verantwoord is de mogelijkheid van een uitzondering op, bijvoorbeeld door met een vorm van begieten te dopen.*

Toelichting BG Arnhem Ontmoeting: We willen meer inzicht in de verdeling krijgen, weten welke bandbreedte er mogelijk is, en vastgelegd hebben dat er ruimte is voor uitzonderlijke gevallen. Het gewicht ligt met name bij het tweede punt van de motie.

Antwoord UR: Inventarisatie is gedaan; er zijn gespreksavonden geweest waarna het voorstel nog is aangepast, dus de UR is van mening dat het proces voldoende is geweest en dat het voorliggende voorstel gedaan is op basis van zorgvuldig onderzoek.

BG Arnhem Centrum: We vinden de plaatselijke vrijheid belangrijk, de bandbreedte vastleggen is heel moeilijk, daarmee leggen we andere gemeenten een normatieve maatstaf op.

BG Noard Burgum: Het voorstel zoals het er ligt biedt voldoende vrijheid, bandbreedte aangeven en uitzonderingsgevallen noemen lijkt ons niet nodig.

De motie wordt in stemming gebracht, 6 stemmen voor, meerderheid tegen, de motie is niet aangenomen.

Het voorstel doop en lidmaatschap wordt besproken.

BG Harlingen: In hoeverre conflicteert het voorstel met eerdere stukken uit 2015, identiteit punt j 'leden die hun geloof hebben beleden en op belijdenis zijn gedoopt' en 'lidmaatschap is voor hen die de geloofsdoop hebben ondergaan'?

UR: dit conflicteert niet, in 2016 waren er al enkele gemeenten die op punten een andere praktijk hadden wat betreft het koppelen van lidmaatschap aan de doop. Koppeling van doop en lidmaatschap is nog altijd in de meeste gemeenten praktijk, en zelfs gemeenten die er in de praktijk anders mee omgaan, onderschrijven toch van harte het identiteitsdocument.

Het voorstel wordt in stemming gebracht, een meerderheid stemt voor, 7 stemmen tegen. Het voorstel is aangenomen.

3. Update regiowerk

Ingeborg Jansen (regiocoördinator) geeft een update van het regiowerk. Het land is verdeeld in vijf regio's. In elke regio zijn één of meer coördinatoren werkzaam, Unie of ABC of beide. Zij willen gemeenten aan elkaar verbinden binnen een regio om elkaar over en weer te ondersteunen en inspireren. We noemen dit 'wederkerige gunnende verbindingen'. Gemeenten die dichtbij elkaar liggen, maar ook gemeenten die op thema's bij elkaar passen. Binnen de windstreken worden er kleinere regio's gevormd van 6 à 12 gemeenten. Daarnaast is er intervisie voor voorgangers en komt er een e-learningplatform om leiders toe te rusten, waarvan wat voorbeelden worden getoond. We willen aansluiten bij plannen en vragen die er zijn in de regio.

BG Utrecht Silo: Enkele AV's geleden is een besluitvormingsstructuur afgesproken, besluiten van de AV zouden in regio worden voorbesproken. Dat komt hierin niet terug. Gaat het dan om dezelfde regio's?

AS/UR: Wat regiowerk betreft sluiten we aan bij ABC. Zij gebruiken de regio niet in de besluitvorming, dus dat is nu ook niet de bedoeling. UR betwijfelt of dit een AV-besluit was, het is wel geopperd en teruggegeven aan de UR. Besluit hierover kan pas in de nieuwe organisatie plaatsvinden. We weten dus ook nog niet hoe dit zich verhoudt tot het huidige regiowerk en of het zou gaan om dezelfde indeling.

BG Groningen: In het voorjaar zijn er toch regiobijeenkomsten?

AS: Dit zijn regionale bijeenkomsten, maar zonder een formele rol in de besluitvorming, geen nieuwe institutionele laag, maar bedoeld voor bespreking. Besluitvorming kan momenteel alleen in de AV.

BG Arnhem Ontmoeting: Is 0,2 fte per coördinator voldoende?

4. Financiën Unie-ABC meerjarenperspectief

UR stelt voor om de motie van orde van Stadskanaal-Zuid over te nemen, dus eerst het voorstel van Stadskanaal-Zuid bespreken en daarna het agendapunt.

Voorstel BG Stadskanaal Zuid: De Baptisten Gemeente Stadskanaal-zuid stelt voor: *Het positieve saldo van de UBS groot € 579.000,00 aan te wenden om de bijdragen voor de Uniegemeenten en de ABC gemeenten gelijk te trekken.*

Toelichting BG Stadkanaal-Zuid: Het UBS saldo staat bij de prognose van 2019, we vinden dat dit bedrag terug moet gaan naar de plaatselijke gemeenten die het ook ooit bijeen hebben gebracht.

Hiermee kan de Uniecontributie versneld afgebouwd worden tot het niveau van de ABC gemeenten. In ieder geval op het moment van fusie moeten de tarieven gelijk zijn.

UR: Bij dit voorstel is een preadvies opgesteld. Pré-advies Unieraad: *De Unieraad ontraadt aanvaarding van dit voorstel. Toelichting: het voorstel van de BG Stadskanaal-Zuid heeft betrekking op twee agendapunten, nl. de begroting van 2020 en financiën Unie-ABC.*

- *Wat betreft de begroting van 2020: we verwachten dat in 2019 een bedrag van € 579.000,= (zie prognose bij begroting 2020) vanuit de UBS naar de Unie zal worden overgemaakt. De uiteindelijke liquidatie van de UBS vindt in 2020 plaats en dan zal ook bekend zijn hoe hoog exact het totale liquidatiesaldo van de UBS is. Het is naar de mening van de Unieraad daarom nu bij het agendapunt begroting 2020 niet aan de orde, aangezien pas in 2020 het exacte liquidatiesaldo bekend zal zijn.*
- *Wat betreft de financiën Unie-ABC: we willen het traject met de ABC zorgvuldig doorlopen en naar verwachting zal er in november 2020 aan de ledenvergaderingen van Unie en ABC een fusiebesluit worden voorgelegd. Tot die tijd poogt de Unieraad tot een geleidelijk vermindering van de Unie-contributie te komen met inachtneming van de stabiliteit en de kwaliteit van de dienstverlening. We beschouwen het standpunt van de BG Stadskanaal als een suggestie en kunnen ons voorstellen dat meer gemeenten suggesties zouden willen of kunnen hebben (zie bijvoorbeeld motie van BG Groningen over UBS) voor de besteding van het liquidatiesaldo van de UBS. De Unieraad ontvangt deze suggesties graag. De Unieraad zelf zal ook nadenken over de besteding van dat UBS saldo en in mei 2020 met een voorstel komen hoe deze gelden ingezet zouden kunnen worden in de geloofsgemeenschap.*

BG Utrecht Silo: Gaat dit geld uiteindelijk naar Unie-ABC? Wij vinden dat het geen 'bruidsschat' moet zijn, moet binnen Unie blijven. Versneld afbouwen contributie heeft voordelen, meer gelijkheid na het samengaan.

BG Emmen De Bron: Dat de hoogte nog niet bekend is, is niet steekhoudend, want staat al in de begroting. Binnen een jaar geleidelijk afbouwen, is dat niet te snel? Wat is de fusiedatum? 2020, met nog een verschil in tarief, of in 2020 een besluit tot fusie in 2025 als tarief gelijk is?

BG Den Haag: Raadt deze motie ook af, meer tijd nemen om over de gelden te beslissen. Rap afbouwen van contributie is ook niet verstandig, er moet heel wat van betaald worden.

BG Arnhem Ontmoeting: Ontraadt deze motie ook, goed nadenken over de besteding.

Het voorstel wordt in stemming gebracht, meerderheid is tegen, het voorstel van Stadskanaal Zuid is niet aangenomen.

Motie BG Arnhem Ontmoeting, deze wordt door 10 afgevaardigden gesteund:

De Algemene vergadering, bijeen op 20 november 2019 te Veenendaal, kennisnemend van de notitie "Financien Unie-ABC", acht het gewenst en verzoekt de Unieraad :

- *De Commissie van Eenheid op te dragen het voorgenomen totaal fusiebesluit (verwacht AV 2020), op basis van een uit te voeren evaluatie, te voorzien van een sluitende begroting voor korte en lange termijn, rekening houdend met de gevolgen van voorgenomen aanpassingen van de contributie-bijdrage en de niet structurele inzet van de beschikbare fondsen.*

- *Deze evaluatie uit te voeren voorafgaand aan het voorstel voor het totaal fusiebesluit en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor het toekomstige dienstenpakket.*

Toelichting BG Arnhem Ontmoeting: Wij hechten eraan dat financiën ook op langere termijn in balans zijn, nu is er vanaf 2024 een tekort begroot. We willen graag een sluitende begroting zien voor de langere termijn. Nu dus ook nog geen besluit over gelden UBS.

UR: deze motie zien we als een wens t.a.v. de financiën op de lange termijn. De notitie die straks aan de orde komt gaat hier op in. We nemen graag de suggestie uit deze motie mee in het verdere proces. In het voorjaar zal de harmonisatie van de contributie ook weer onderwerp van gesprek zijn, we nemen hier vandaag nog geen besluit over.

BG Emmen de Bron: Wat is de mogelijke fusiedatum? 2020? Kunnen we voor die tijd al deze besluiten nemen? Graag een concreet antwoord hierop.

UR: De CvE streeft er nu naar najaar 2020 een voorstel te doen voor fusie, die dan per 1 januari 2021 een feit zou moeten zijn. We willen het fusieproces niet langer rekken dan nodig is.

De motie wordt in stemming gebracht, meerderheid is voor, de motie is aangenomen.

De notitie Financiën Unie-ABC wordt besproken, deze wordt niet in stemming gebracht.

BG Hoogezand-Beukemastraat: In 2024 en 2025 een negatief saldo, hoe gaan we dat opvangen?

UR: We geven dit perspectief in bespreking, waarmee we verder gaan dan ons eigen huidige bestaan als Unie. Het is aan de nieuwe gemeenschap om t.z.t. de betreffende jaarbegrotingen te maken. We kunnen nu nog niet alles overzien, e.e.a. hangt sterk af van keuzes die dan gemaakt worden. We zien het probleem van het tekort dat zou kunnen ontstaan, dus wellicht zal t.z.t. de contributie omhoog moeten. We zijn nu eerst uitgegaan van de groei in contributie die op dit moment binnen ABC maximaal haalbaar is.

BG Emmeloord: Ook verbaasd over forse afbouw Uniecontributie en geringe toename bij ABC. Is die 15 euro de maximale toezegging van ABC?

UR: ABC heeft geaccepteerd om in vijf jaar te groeien van 10 naar 15 euro. Dat lijkt mager, maar voor hen is dat al heel wat, was eerder 8 euro. Toen we begonnen was het gat dus nog veel groter (Unie 52 euro). Wat er na die 15 euro komt, is nog niet besproken, dat doen we pas later als ABC helemaal onderdeel is van het geheel.

BG Dordrecht: Twee termen door elkaar: meerjarenperspectief en -begroting, houd het bij het eerste. Een sluitende begroting hoeft dus nog niet.

BG Haarlem: 0,6 fte, klopt dat? Regel over missie-internationaal is niet alleen personeelskosten, maar ook contributies.

BG Emmen De Bron: onder dit perspectief liggen een aantal aannames wat betreft formatie en activiteiten. Als we die dingen willen, moeten we op z'n minst een sluitend perspectief bieden. Anders zeggen we: dit is wat we willen, maar het kan niet. Dan zadelen we het nieuwe kerkgenootschap vanaf dag één met een probleem op. We moeten daar nu de verantwoordelijkheid voor nemen. Ook de andere uitgangspunten expliciet maken: ook na samengaan verschillende tarieven, daar moeten we dan nadrukkelijk voor kiezen. Nog een verborgen punt: vermogensinbreng, Unie heeft reserve om het personeel door te kunnen betalen in geval van crisis, ook dit expliciet

benoemen en aan AV voorleggen. Voor UBS gelden geldt hetzelfde, daar moet de AV van de Unie over beslissen, niet op een vage manier onder tijdsdruk over de fusiedatum heen tillen.

UR: Dat laatste stond ook in het preadvies. De verschillen in contributie staan helder in het stuk. Suggesties nemen we graag mee.

BG Arnhem Ontmoeting: door de contributie zo laag in te zetten draai je de zaken om. Als we bepaalde zaken in stand willen houden, dan moeten we daar ook financieel voor kunnen kiezen. Verschillende bijdragen naar draagkracht moet mogelijk zijn, ook na de eenwording.

UR: We hebben een perspectief neergelegd op basis van de informatie die we nu hebben. Er zijn twee geluiden, nl. tarief moet gelijk zijn en tarief kan verschillen. Over deze kwestie moeten we ons uiteindelijk samen buigen.

BG Den Haag: Heel blij met de doorkijk, heel inzichtelijk, maar teleurgesteld over de 'armoede' die we gaan verdelen als we naar een dergelijk laag contributieniveau gaan. ABC heeft niet de professionaliteit die wij gewend zijn, maar die kost wel geld. Mooi dat dit perspectief er is, maar laat het alsjeblieft geen werkelijkheid worden!

UR: De aanleiding voor 15 euro bij ABC was gekoppeld aan het omarmen van het seminarium, dat zou voor hen 5 euro per lid kosten.

Utrecht Silo: Najaar 2020 zou er een volledig voorstel tot fusie moeten liggen, dat voelt als druk op de AV. Hoeveel ruimte is er om de fusiedatum toch uit te stellen tot bv 1 jan 2022 of 2023?

UR: Die ruimte is er, we zetten ons in voor 1 jan 2021, maar zorgvuldigheid gaat voor snelheid.

5. Voorstel solidariteitsfonds

Motie BG Groningen: *De Algemene vergadering bijeen op 20 november 2019 te Veenendaal, kennismemend van de beslispunten betreffende "update Regiowerk" en "Solidariteitsfonds"*

wenst de regio's nadrukkelijk te betrekken bij het Solidariteitsfonds:

- *zodoende wordt de regionale verantwoordelijkheid ontwikkeld;*
 - *bevordert de onderlinge samenwerking in de regio;*
 - *het regiowerk krijgt meer inhoud en kan beter haar eigen beleid voeren."*
- roept hierbij de Unieraad bovengenoemde aanbeveling in overweging te nemen en gaat over tot de orde van de dag*

Toelichting BG Groningen: we hechten veel waarde aan betrokkenheid in de regio, laat de aanvragen voor het fonds coördineren binnen de regio, dat gemeenten binnen de regio elkaar financieel steunen zodat een landelijk fonds niet nodig is. Maak van het fonds geen landelijk, maar een regionaal gebeuren.

UR: We hebben hier niets op tegen, maar we kunnen dit niet opleggen.

BG Ede Op Doortocht: Hoe stelt men zich dat voor? Moet het gevuld blijven van de pot dan ook regionaal gebeuren, wie houdt dan toezicht op een evenredige verdeling?

BG Pernis: Eens om het regiowerk aan te moedigen en op elkaar toe te zien, maar koppel daar geen financiële component aan. Zou binnen onze regio met veel kleine gemeenten niet werken.

BG Noard Burgum: Zal het fonds overgenomen worden door de nieuwe gemeenschap? Als die er per 1 jan 2021 is, dan wordt het helemaal actueel.

UR: Ja, alles gaat straks over naar het nieuwe kerkgenootschap.

De motie wordt in stemming gebracht, meerderheid is tegen, de motie is niet aangenomen.

Het voorstel wordt besproken en in stemming gebracht.

BG Ede Op Doortocht: We zijn buitengewoon verheugd over de voortvarendheid waarmee de UR dit voorstel heeft opgepakt. Onze gemeente zal jaarlijks een collecte hiervoor houden en mogelijk ook meevallers hieraan besteden. We zijn niet zo blij met de term 'project', die klinkt wat zwaar, we nemen aan dat de Unie daar wat empathisch mee om zal gaan.

AS: Voorbeeld van een aanvraag is uit Rotterdam Centrum om het mogelijk te maken Sibbele Meindertsma wat meer uren te kunnen geven voor werk in de open huiskamer die is gemaakt in de kerk. Ronald Fennema licht toe dat de zes appartementen bewoond zijn, nu worden er verdere stappen gezet om contact te maken met de wijk. Van een schuilkerk is dit een open kerk geworden.

BG Utrecht Silo: We dragen dit fonds een warm hart toe, maar we vinden de kaders wat smal, kan het bv ook zijn voor een conflictsituatie waar betaalde hulp van de organisatie voor nodig is? De ervaring is dat er in het verleden een rekening kwam.

UR: Daar is op dit moment geen fonds voor nodig, daarin springen we als Unie al bij. We hebben vooral gekeken naar de intentie, niet tekorten op de lopende kosten aanvullen, maar we zullen daar waarschijnlijk niet heel strikt in zijn.

BG Hengelo: Kijk ook nu al goed hoe we dit fonds gebruiken als we gefuseerd zijn.

UR: We kunnen nu nog niet over die datum heen kijken, maar we nemen dit fonds dan wel mee als 'inboedel', dus het zal niet zomaar verdwijnen na de fusie.

BG Arnhem Zuid: Wat als armlastige gemeenten in de problemen komen, het gaat nu vooral om innovatieve activiteiten, dus graag nog een keer terugkomen met wat bredere opvatting van waar het geld voor mag worden aangevraagd.

UR: Alle suggesties nemen we serieus mee.

Het voorstel wordt in stemming gebracht, het voorstel wordt unaniem aangenomen.

6. Begroting 2020

Vragen zijn vooraf ingediend en beantwoord.

De begroting wordt in stemming gebracht, de begroting wordt unaniem aangenomen.

7. Afscheid van de Unie Bouw Stichting

Anne Mulder (Unieraad): We nemen afscheid van het bestuur van de Unie Bouw Stichting (UBS/Bouwfonds). Het fonds werd gevuld door het beleggen van pensioengelden. Uit het fonds konden gemeenten geld lenen voor de aanschaf van een kerkgebouw. Toen het pensioenfonds stopte, stopte de geldstroom naar de UBS en werd besloten deze op te heffen.

Anne Mulder bedankt het bestuur Pieter Jager, voorzitter. Hendrik Wijnholds, algemeen adjunct, Haijo Wijma, Francine Rhodé Neerhof-Oving, Marinus Marius den Boer en Harm Willem Hofman, secretaris-administrateur en overhandigt hen een attentie (klein houten kerkgebouwtje met vermelding UBS en jaartallen).

Pieter Jager biedt Joeke Mulder het eerste exemplaar aan van de Kroniek (geschreven door Jeanette van Es) over 75 jaar Unie Bouw Stichting en overhandigt symbolisch een cheque met het resterende bedrag van de UBS, te weten €579.000. Elke gemeente mag drie exemplaren van de Kroniek meenemen.

Motie BG Groningen: *De Algemene vergadering bijeen op 20 november 2019 te Veenendaal, kennisnemend van het feit dat afscheid wordt genomen van de Unie Bouwstichting; dat bij de opheffing van de UBS het vrijkomende kapitaal zorgvuldig dient te worden benut, geeft hierbij als haar wens te kennen dit kapitaal:*

- *deels toe te voegen aan het verstevigen van het startkapitaal van het Solidariteitsfonds;*
- *als waarborg voor de realisatie van vermindering van de uniebijdrage tot € 15;*
- *ter compensatie van de verhoogde gemeentelijke bijdragen voor af te nemen Uniediensten, roept hierbij de Unieraad bovengenoemde aanbeveling in overweging te nemen en gaat over tot de orde van de dag.*

De motie wordt niet voldoende ondersteund. De UR zal deze echter wel meenemen als suggestie en aanvullende suggesties zijn welkom

8. Voorstel dispensatie Unieraadsleden

UR vindt het niet verstandig nu op zoek te gaan naar nieuwe UR leden die zich nog helemaal zouden moeten inwerken in het fusieproces.

Emmen De Bron: We willen best dispensatie verlenen, maar nieuw bestuurslid voor Wietse van der Hoek zou goed zijn, nog veel werk te doen. En geheel nieuw bestuur in 2020 lijkt niet verstandig.

UR: We gaan nu al op zoek en zullen ook zorgen voor continuïteit in het bestuur, dus niet per definitie het hele bestuur zal aftreden bij de fusie.

BG Den Haag: veel respect voor bestuursleden en voor bereidwilligheid om door te gaan. Maar vraag is of AV de bevoegdheid heeft om hierover te stemmen. In statuten en HR Unie is bevoegdheid geregeld, er is geen ruimte geregeld om af te wijken.

BG Ede Op Doortocht: We zijn bevoegd om statuten te wijzigen, dat gaan we nu natuurlijk niet doen, maar als we dit met een gekwalificeerde meerderheid besluiten dan kan dit wel. Het zal niet gebeuren dat dit voor een rechter zal worden aangevochten.

Het voorstel wordt in stemming gebracht, 1 tegenstem, een meerderheid is voor. Het voorstel is aangenomen.

9. Aanvraag lidmaatschap Unie De Rots Veenendaal en De Ontmoeting Wageningen.

Twee gemeenten met een bijzondere ontstaansgeschiedenis.

Beide gemeenten worden unaniem aanvaard als lid van de Unie van Baptistengemeenten. Pieter de Weerd, voorganger De Rots Veenendaal, Martin Edens voorganger De ontmoeting Wageningen worden verwelkomd met applaus en ontvangen een bon voor een grote taart.

BG Emmen Het Bakken: Ruim van tevoren zijn alle stukken ontvangen, maar de moties heel kort van tevoren, heb ze dus niet goed kunnen lezen. Graag de moties eerder beschikbaar stellen. Met schroom zeg ik: Het gaat om 'discerning the mind of Christ', dat heb ik niet gemerkt tijdens de vergadering, alleen maar gebed aan het begin.

BG Utrecht Silo: Woensdagmiddag is lastig, vooral als we meer jongere mensen willen, vrijdag is beter.

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Geertje Plug sluit af met dankwoorden en dankgebed.

Bijlage 1: toespraak van Teun van der Leer

Eenheid, wat mag het kosten?

Filippenzen 1 : 27 – 2 : 11

Openingstoespraak tijdens de Algemene Vergadering
te Veenendaal op 20 november 2019
door Teun van der Leer

Inleiding

Het Nieuwe Testament kent tal van oproepen tot eenheid (dat is op zich al veelzeggend, het spreekt blijkbaar niet vanzelf, maar is wel heel belangrijk) maar geen vind ik zo indringend als deze in Filippenzen. Dat begint al bij de openingszin: 'Leef in overeenstemming met het evangelie van Christus', of, zoals de NBG51 het zegt: 'Gedraagt u *waardig* het evangelie van Christus'. Eenheid is in overeenstemming met, hoort helemaal bij, het evangelie; is er onderdeel van. Dat komt omdat het geworteld is in wie God Zelf is en in wie Christus is en de weg die Hij is gegaan. Daar wil ik het over hebben vandaag. Over de opdracht tot eenheid, die naar inhoud en vorm Christus-vormig is. Eenheid betekent op Hem gaan lijken en het bereiken ervan betekent de weg van Christus gaan. Als eenheid geboden is vanuit het Evangelie, dan zal de weg ernaar toe ook de weg van het Evangelie dienen te zijn. En het Evangelie is nooit goedkoop. Vandaar: *Eenheid, wat mag het kosten?* Ik zal het achtereenvolgens hebben over eenheid: de opdracht, de vorm, de prijs en het hart. Beginnen we bij de *opdracht* tot eenheid.

Eenheid: de opdracht

De opdracht tot eenheid is onmiskenbaar in de Bijbel (behalve dit gedeelte wijs ik graag op Joh. 17 en Ef. 4:1-6) en heeft een uiterst solide theologische bodem. Zowel in Joh. 17 als in Ef. 4 wordt het verbonden met de eenheid van God Zelf. God is één – ook in de zin van eenduidig, een-voudig, onverdeeld, uit één stuk, je kunt op Hem aan! – en zo is de kerk geroepen één te zijn. Ook eenduidig, een-voudig, onverdeeld, uit één stuk, je kunt er op aan! Zo heeft het ook alles te maken met ons getuigenis en de geloofwaardigheid van het Evangelie. In Joh. 17 is Jezus' gebed om eenheid direct gelinkt aan 'opdat de wereld gelove'.

James McClendon en John Howard Yoder noemen scheuringen en verdeeldheid dan ook een vorm van praktisch polytheïsme, net zoals ongehoorzaamheid een vorm van praktisch atheïsme is!¹ Het moet ons veel te zeggen hebben dat het enige persoonlijke gebed dat we van Jezus hebben tijdens zijn aardse leven (in Joh. 17) een hartstochtelijk pleidooi is voor de eenheid van zijn leerlingen. En dat vlak voor zijn sterven! Geen wonder dat Paulus in 1 Kor. 1:17 schrijft dat verdeeldheid het kruis van Christus van zijn kracht beroofd, letterlijk 'leegmaakt' (*kenothei*) en dus ons getuigenis ondergraaft. Zo kom ik bij de *vorm* van de eenheid.

Eenheid: de vorm

¹ James Wm. McClendon and John Howard Yoder, 'Christian Identity in Ecumenical Perspective', *Journal of Ecumenical Studies* 27.3 (1990), 561.

Eenheid is Christus-vormig. Om tot eenheid te komen schrijft Paulus hier in Filippenzen is de gezindheid van Christus nodig: zijn liefde, zijn zachtmoedigheid, zijn nederigheid. Interessant om te zien hoe eenheid in het Nieuwe Testament steeds te maken heeft met gedrag en karakter: 'verdaag elkaar en vergeef elkaar' (Kol. 3:13), 'wees steeds bescheiden, zachtmoedig en geduldig, en verdraag elkaar uit liefde' (Ef. 4:2), 'en bovenal, kleed u in de liefde, dat is de band die u tot een volmaakte eenheid maakt' (Kol. 3:14).

Die gezindheid dus! Wat ook betekent: geen geldingsdrang, geen eigenwaan, de ander belangrijker achten dan jezelf (vs. 3). Samengevat: 'Heb niet alleen uw eigen belangen voor ogen, maar ook die van de ander' (vs. 4). Dit is allemaal al behoorlijk heftig – en laten we eerlijk zijn: dit zijn niet de eigenschappen die we spontaan oplepelen als we naar de kerk kijken - maar dan gaat Paulus nog een slag dieper, als hij vanaf vers 6 de gezindheid van Christus verder uitlegt: 'Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens'. Dat 'deed er afstand van' is het Griekse werkwoord *kenoo* (hier *ekenosen*), letterlijk vertaald met 'zichzelf ontledigen' (SV, NBG51, HSV, NB), een begrip met nauwelijks een parallel in de Griekse literatuur. Een slaaf heeft nergens recht op, nog niet op zijn eigen leven. Als Christus, de eeuwige Zoon, zichzelf ontledigt, doet Hij werkelijk afstand van al zijn rechten. En nu komt het bijzondere: het is *daarin* dat Hij laat zien wie God is. F.F. Bruce: 'The implication is not that Christ, by becoming incarnate, exchanged the form of God for the form of a slave, but that he manifested the form of God in the form of a slave'.² Zo laat Hij zien wat het betekent om God te zijn. Dienst, zelfopoffering, liefde tot werkelijk elke prijs. Zijn gelijkheid aan God gebruikte hij niet als een excuus om te ontkomen aan lijden en dood; integendeel het kwalificeerde Hem voor de weg van het kruis.³

En nu vertaald naar het thema van vandaag: als eenheid Christus-vormig is, dan vraagt het om een kenotische ecclesiologie: een kerk die bereid is de weg te gaan van het offer, van de zelfontleding en de zelfverloochening, de weg van het kruis. Dat brengt ons bij de *prijs* van de eenheid.

Eenheid: de prijs

Voor zover ik in een kort onderzoek heb kunnen nagaan stamt de term 'kenotische ecclesiologie' van ene Donald MacKinnon uit de jaren veertig.⁴ De eerste rector van ons seminarium Jannes Reiling schreef er over in 1964 in zijn nog altijd mooie boekje 'Gemeenschap der heiligen' en de Britse Unie in een eigen uitgave in 1965. In oecumenische kring sprak men in de jaren zestig zelfs heel radicaal van een 'sterven' aan oude denominationele vormen om samen 'op te staan' tot een nieuwe verenigde kerk. Ik vind zo'n kenotische ecclesiologie inspirerend en verontrustend tegelijk. Reiling noemt kerkelijke *kenosis* een weg om ruimte te maken voor de Heilige Geest omwille van de eenheid van de kerk: 'In die *kenosis* zal iedere kerk haar eigen vormen en tradities mee op moeten nemen, ook al zijn ze nog zo geheiligd en oud, en dan zal wel blijken of de Heilige Geest ze nog gebruiken kan of ze moet afschaffen'.⁵ En de Britse Unie vraagt zich af in hoeverre hun kerkelijke structuren een essentiële expressie zijn van het Evangelie, of misschien alleen gewoonte of zelfs vooroordeel en in hoeverre bepaalde traditionele vrijheden misschien geofferd moeten worden omwille van de wijdere

² 'De implicatie is niet dat Christus, in zijn menswording, de gestalte van God verruilde voor de gestalte van een slaaf, maar dat Hij de gestalte van God manifest maakte in de gestalte van een slaaf'. F.F. Bruce, geciteerd in Peter T. O'Brien, *The Epistle to the Philippians* (Grand Rapids: Eerdmans, 1991), 218.

³ 'The pre-existent son regarded equality with God not as excusing him from the task of (redemptive) suffering and death, but actually as uniquely qualifying him for that vocation'. N.T. Wright, geciteerd in O'Brien, *Philippians*, 216.

⁴ John C. McDowell, Scott A. Kirkland, Ashley John Moyse (ed.), *Kenotic Ecclesiology: Selected Writings of Donald M. MacKinnon* (Minneapolis: Fortress Press, 2016). Hierin is het werk van MacKinnon uit de jaren veertig opgenomen.

⁵ J. Reiling, *Gemeenschap der heiligen: Over de gemeente van Jezus Christus naar het Nieuwe Testament* (Amsterdam: Ten Have, 1964), 152.

kerkelijke gemeenschap en een meer verenigd christelijk getuigenis.⁶ Dat is inspirerend omdat het ons uitdaagt open te staan voor nieuwe wegen van de Geest om elkaar te vinden in wat essentieel is en wat ons getuigenis krachtiger en relevanter maakt. Maar het is ook verontrustend, want het schudt aan de boom van onze tradities en gewoonten, van de cultuur die we hebben gebouwd en die zo veilig voelt, de boom van ons eigenbelang dat toch wel heel belangrijk is, de boom van onze zelfgenoegzaamheid en ons eigen gelijk, de boom ook van onze pijn, die de ander ons heeft aangedaan, en die we misschien onbewust vasthouden, zodat we die ander dat verwijt kunnen blijven maken (en daarmee zelf buiten schot blijven).

Maar precies dat is de prijs van de eenheid. Als eenheid Christus-vormig is, hebben we geen andere keuze dan elkaar via zijn ogen en meer nog via zijn hart te zien. Ons er voortdurend van bewust te zijn dat Christus altijd tussen ons in staat en we elkaar niet buiten Hem om kunnen zien, spreken, ontmoeten. Daarom heb ik vandaag deze 'herriestopper', zoals de maker ervan hem heeft genoemd, meegenomen. Een houtsnijwerk gemaakt door Nico Schipper, emeritus-voorganger en in de jaren tachtig mijn mede-student binnen de Tweede Weg Opleiding van het Seminarium. Hij heeft hem enkele jaren geleden gemaakt bij een conflictsituatie in een gemeente en toen bij de avondmaalstafel geplaatst met de uitnodiging om elkaar letterlijk 'door Christus heen' te zien en de hand te reiken. Ik vond en vind dat een ijzersterke symboliek. Zeker naast de avondmaalstafel, die immers verwijst naar de *hoogste* prijs die ooit betaald is voor vergeving en verzoening. Zó stop je de 'herrie' in de gemeente van Jezus Christus. En met die naam, Jezus Christus, kom ik bij het *hart* van de eenheid.

Eenheid: het hart

In onze gezamenlijke identiteitsbeschrijving, geaccordeerd in het najaar van 2016, staat met stip op één dat we Christocentrisch willen zijn. Dat past ook bij onze beider tradities. Ik denk aan het devies van de stichter van de CAMA, A.B. Simpson, 'Jesus only'⁷ en aan dat van de grote baptistenprediker C.H. Spurgeon 'None but Jesus'.⁸ Jezus Christus, dat is de naam die ons verbindt *en ons aan elkaar verplicht*. Tien jaar geleden, in 2009, vierden we ons jubileumjaar 400 jaar baptisme met als motto 'kiezen voor verbinding' en sindsdien zijn we als Unie en ABC met elkaar in gesprek. En nu zitten we in de fase dat het heel concreet gaat worden. En het er dus ook op aan komt. Dan wordt het soms ook weer spannend. Want als de puntjes op de i gezet moeten worden, kan het zo maar ineens weer belangrijk worden waar die puntjes precies komen te staan en of het wel de goede puntjes zijn, en vooral: onze puntjes, onze belangen, onze verworvenheden. Maar 'als puntje bij paaltje komt' gaat het daar dus niet om. Het gaat om Christus en zijn belang, zijn wil, zijn koningschap, zijn Koninkrijk. En laten we eerlijk zijn: in het licht van dat Koninkrijk is het nog maar 'peanuts' wat wij hier doen en zijn er nog veel grotere uitdagingen die ons wachten.⁹ En er is nog iets. Velen van ons zijn opgegroeid

⁶ 'Baptists have to decide how far their present Church organisation is an essential expression of the Gospel, how far some of the things they claim are only custom and perhaps prejudice, how far certain traditional freedoms might well be sacrificed for the sake of a wider fellowship and a more united Christian witness'. *Baptists and Unity* (Londen: The Baptist Union of Great Britain and Ireland, 1965), 25. Zie ook de *Frederick Neumann Memorial Lecture* van 2005 aan Princeton Theological Seminary in Princeton, New Jersey (VS), 'Reforming Congregations in a Time of Global Change: Toward a Kenotic Ecclesiology', *The Princeton Seminary Bulletin* 27.1 (2006), 51-66. Zelf ga ik er op in, in de slotparagraaf 'Katholieke zelfontleding' van Teun van der Leer, 'Baptisten kiezen voor katholiciteit vanuit geloofsverbondenheid' in H.A. Speelman, K. van der Zwaag (red.), *Spirituele oecumene. Over de vele vormen van de gezamenlijke en persoonlijke omgang met God* (Kampen: Summum Academic Publ., 2019), 629-637.

⁷ Diverse auteurs, *Typisch CAMA. Prominente personen en karakteristieke kenmerken van de CAMA* (Apeldoorn: CLC-Publicaties, 2018), 13.

⁸ Zie zijn preek onder deze titel in Curtis W. Freeman, James Wm. McClendon Jr., C. Rosalee Velloso Ewell (ed.), *Baptist Roots. A Reader in the Theology of a Christian People* (Valley Forge: Judson Press, 1999), 207-215.

⁹ Zie daarover Teun van der Leer, 'Op weg naar evangelisch-gereformeerde kerken', in: Jaap Dekker, Kees de Groot, Jan van Helden (red.), *Dan is het aardse leven goed. Theologische opstellen aangeboden aan Dr. Ad van der Dussen* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2019), 109-120.

in de traditie van de Unie, of van de CAMA, of nog anderszins, en we hebben daar vaak goede herinneringen aan, zien de waarde ervan. En er is niets op tegen om de schatten van die tradities mee te nemen de toekomst in. Integendeel. Ik heb daar in mijn openingscollege van 2016, 'Levend water uit oude bronnen' meer over gezegd, waarin ik de kracht en de waarde van (onze) traditie laat uitlopen op een pleidooi voor een theocentrische concentratie op discipelschap, een nieuwe concentratie op de Bijbel en een kerkelijke ontleding omwille van de ene kerk van Christus. Het is hieronder nog eens na te lezen. Maar tegelijk groeit er een nieuwe generatie op – ook binnen onze gemeenten - die helemaal geen wortels heeft in enige traditie. Ze komen van alle kanten, oriënteren zich naar alle kanten en netwerken zich een slag in de rondte, zonder zich direct aan het een of het ander te binden. Jan Wolsheimer, tot vorig jaar CAMA-voorganger in Woerden en nu directeur van Missie Nederland, noemt dat dit voorjaar in een van zijn blogs 'een mooie kans om samen een nieuwe traditie te bouwen – een traditie van gezamenlijkheid'.¹⁰ Een traditie van gezamenlijkheid rondom Jezus Christus als het centrum, als het hart, en wij ons allen bewegend richting dat centrum *en daarmee als vrucht daarvan ook richting elkaar*.¹¹ Jan betreft dat vooral op plaatselijke samenwerking tussen kerken, maar ik zou het vandaag willen betrekken op ons proces. Laten we omwille van Christus, omwille van zijn Rijk en omwille van zijn missie, de offers brengen die nodig zijn om 'één in liefde te zijn, één in streven en één van geest' (2:2) 'in overeenstemming met het Evangelie' (1:27) en omwille van het getuigenis van het Evangelie. Want 'Jezus Christus is Heer, tot eer van God, de Vader'! (2:11) Dat is uiteindelijk het enige waar het om gaat. 'Jesus only'; 'None but Jesus'!

¹⁰ Hij schreef deze blog op 28 april 2019, <http://www.eeuwigheid.nl/een-theologie-van-gezamenlijkheid/>, geraadpleegd d.d. 29-10-19.

¹¹ Een beeld dat de Zweedse Lutherse aartsbisschop van Uppsala en oecumenische pionier Nathan Söderblom al in de jaren dertig gebruikte en dat Visser 't Hooft 'de enig mogelijke oecumenische meetkunde' noemt. W.A. Visser 't Hooft, *Memoires. Een leven in de oecumene* (Kampen: Kok, 1971), 296.